

CRINK: Neformální aliance Číny, Ruska, Íránu a Severní Koreje

CRINK je zkratka označující vznikající neformální alianci Číny, Ruska, Íránu a Severní Koreje, tedy čtyř **autoritářských států**, které stále více koordinují své politiky v opozici vůči Západem vedenému mezinárodnímu řádu. Ačkoli nejde o formální vojenský pakt či smluvní organizaci, tyto režimy v posledních letech úzce spolupracují v otázkách strategického významu. A to například prostřednictvím podpory ruské války na Ukrajině. Někteří analytici tento neformální pakt označují za novou „*osu zla*“ nebo „*osu chaosu*“, která vyzývá k boji proti současnému světovému uspořádání. Termín CRINK se dostal do popředí koncem roku 2023 poté, co byl představen na Mezinárodním bezpečnostním fóru v Halifaxu. Odráží vnímání, že tyto země nyní fungují jako **volná proti-západní koalice**, která usiluje o „**rozložení globálního řádu**“ ovládaného Spojenými státy a jejich spojenci. Každou ze čtyř zemí vede tvrdá autoritářská vláda a každá má za sebou historii konfliktů či konfrontací se Západem, což posiluje jejich společný zájem oslabit západní vliv a získat pro sebe více vlivu.

Faktory sblížení CRINK

Existuje několik faktorů, které vysvětlují, proč se Peking, Moskva, Teherán a Pchjongjang sblížily v neformálním spojení. Především je to jejich společný odpor vůči Spojeným státům a mezinárodnímu

řádu orientovanému na Západ. Všechny čtyři režimy chovají hlubokou proti-západní orientaci a vnímají hegemonii USA a aliance NATO jako přímou hrozbu pro svou bezpečnost a přežití svých režimů. **Odmítají Západem definované univerzální hodnoty**, jako je liberální demokracie a považují jejich prosazování společně s lidskými právy za zástěrku k podryvání jejich legitimacy a vyvolávání vnitřní nestability. Místo toho se tyto státy prezentují jako **antiimperialistické mocnosti**, odhodlané bránit se proti tomu, co považují za západní vměšování. V podstatě je ideologickým pojátkem skupiny CRINK společná touha omezit vliv USA a vytvořit multipolární svět, v němž mohou být jejich vlastní **regionální ambice** naplněny bez zásahů Západu.

Dalším praktickým faktorem je **vzájemná solidarita** tváří v tvář mezinárodní izolaci a sankcím. Každá země skupiny CRINK (v různé míře) byla Západem považována za vyvrhele nebo protivníka. Tudíž byla vystavena represivním sankcím, diplomatickému vyloučení či vojenskému zadržování. To motivuje **spojit síly** proti nátlakové kampani vedené USA, jak poznamenávají pozorovatelé. Všechny čtyři státy jsou tedy **ekonomicky nebo diplomaticky nějakým způsobem izolovány**, a proto vyhledávají jeden druhého jako alternativní partnery v oblasti obchodu, technologií a diplomacie. Například Čína a Rusko dramaticky rozšířily vzájemný obchod a zavedly mechanismy pro provádění **transakcí ve svých vlastních měnách**, a to výslovně za účelem obejítí západních finančních sankcí a amerického dolaru. Západní sankce tudíž ženou tyto režimy do

užší hospodářské spolupráce mezi sebou, kdy vytvářejí paralelní sítě, aby snížily závislost na západních systémech.

Vojensko-strategické kalkulace také posilují jejich sbližování. Všechny čtyři země považují vojenskou **přítomnost Spojených států** a jejich aliance ve svých regionech za hlavní překážku svých strategických cílů (například rozšiřování NATO ve východní Evropě ohrožující Rusko, americké síly ve východní Asii vyvažující Čínu a Severní Koreu a americký bezpečnostní deštník chránící Izrael a státy Perského zálivu proti Íránu). Neformální koordinací mohou státy CRINK spojit své silné stránky, aby vyrovnaly převahu západní vojenské síly. Každý má co nabídnout ostatním: Írán poskytuje Rusku klíčové zbraně (například útočné drony Shahed) a vojenské poradce pro válku na Ukrajině; Severní Korea dodává Moskvě dělostřelecké granáty a rakety ze svých rozsáhlých muničních zásob; Čína poskytuje Rusku zásadní ekonomickou podporu a technologie, čímž pomáhá udržet Putinovu válečnou mašinérii navzdory sankcím. Na oplátku Rusko sdílí vojenskou techniku a know-how se svými partnery. Dodává moderní stíhací letouny a systémy protivzdušné obrany pro Írán a vesmírné a raketové technologie pro Severní Koreu. Všichni čtyři také provádějí **společná vojenská cvičení**, aby zlepšili vzájemnou spolupráci a prezentovali Západu jednotnou frontu. Tato logika „nepřítel mého nepřítele“, kdy každý režim pomáhá ostatním proti jejich společným protivníkům, se stala klíčovým odůvodněním partnerství CRINK.

Nakonec je důležitým kontextovým faktorem to, že všechny čtyři země jsou **autokratické režimy s revizionistickými ambicemi**, což vytváří přirozenou shodu ve světovém názoru. Každé vedení se intenzivně soustředí na **přežití režimu a posílení národní moci**. Sdílejí odpor k poválečnému mezinárodnímu uspořádání, v němž převládají západní liberální normy, a usilují o obnovení toho, co považují za své legitimní sféry vlivu. Tato shoda strategických zájmů a společných stížností na sankce a politiku vedenou USA je svedla do účelového společenství. Stručně řečeno, společní protivníci a kompatibilní cíle namířené proti stávajícímu uspořádání, spíše než sdílená ideologie vysvětlují, proč se státy CRINK k sobě přibližují.

Historie a vývoj neformální aliance

Ačkoli se koncept CRINK ustálil teprve na počátku 20. let 21. století, základy spolupráce mezi těmito zeměmi sahají o desítky let zpět. Během **studené války** byly komunistická Čína, Sovětský svaz a Severní Korea formálně spojenci v socialistickém bloku, společně vystupující proti západním kapitalistickým mocnostem. Sovětský svaz v 50. letech poskytoval Číně i Severní Koreji **vojenskou a hospodářskou pomoc** a všechny tři sdílely společnou marxisticko-leninskou ideologii a proti-západní postoj. Vztahy Íránu s tímto blokem byly volnější (císařský Írán byl až do revoluce v roce 1979 ve skutečnosti spojenec Západu), ale po roce 1979 se nový islamistický režim Íránu stal zarytě protiamerickým a našel určitou taktickou shodu se sovětskými a čínskými zájmy v odporu proti vlivu USA. Tento historický kontext znamenal, že žádná z těchto zemí nebyla nikdy skutečným partnerem Západu. Antagonismus vůči Západu je nit, která se vine jejich moderními dějinami a připravila půdu pro budoucí spolupráci.

V éře po studené válce, kdy se Sovětský svaz rozpadl, se tyto státy většinou vydaly vlastní cestou, avšak udržovaly si **alespoň neutrální či přátelské vztahy**. Čína a postsovětské Rusko postupně napravily svůj kdysi nepřátelský vztah a následně společně vytvořily rostoucí strategické partnerství. Severní Korea, závislá na čínské hospodářské pomoci a historicky napojená na Rusko, zůstala částečně izolovaná, ale příležitostně navazovala kontakty s Moskvou a Pekingem kvůli podpoře. Írán, pod sankcemi a odcizený Západem, tiše rozšiřoval hospodářské vztahy s Čínou a nakupoval zbraně z Ruska. Přesto neexistovala představa koordinované „osy“ zahrnující všechny čtyři – až do souběhu událostí na konci 10. let a počátku 20. let 21. století.

Na počátku 20. let 21. století začaly geopolitické tlaky sbližovat tyto odpůrce Západu. Významným předstupněm byla **v roce 2014 anexe Krymu** a ruská vojenská intervence na východní Ukrajině. Ty vedly k **prvním západním sankcím vůči Moskvě**, což následně přimělo Rusko k prohloubení vztahů s Čínou a k hledání nových partnerů, jako byl Írán. Stejně tak rostoucí odcizení Ruska od Západu jej učinilo ochotnějším navazovat kontakty se Severní Koreou. Mezitím Čína a Írán v roce 2021 podepsaly 25letou dohodu o strategickém partnerství, jejímž cílem bylo dramaticky

rozšířit [čínské investice v Íránu](#) výměnou za stabilní dodávky íránské ropy. Tyto události naznačovaly, že se i před vznikem termínu „CRINK“ začínala formovat volná proti-západní koalice.

[Ruská invaze na Ukrajinu](#) v únoru 2022 byla klíčovým **katalyzátorem**, který proměnil dosud roztržité bilaterální vztahy v něco, co připomíná jednotný blok. V předvečer invaze Peking a Moskva slavně vyhlásily „[partnerství bez hranic](#)“ po setkání Si Ťin-pchinga a Vladimira Putina. Toto společné prohlášení signalizovalo **bezprecedentní strategickou blízkost mezi Čínou a Ruskem** a naznačovalo, že si budou navzájem krýt záda proti západnímu tlaku. Jakmile Putin zahájil válku na Ukrajině, prudkost západní reakce – rozsáhlé ekonomické sankce, diplomatická izolace Ruska a masivní vojenská pomoc Ukrajině – Moskvu přesvědčila, že vztahy se Západem překročily bod, z něhož není návratu. Rusko se proto obrátilo na jakékoli mocnosti ochotné pomoci mu překonat tuto krizi a vyslyšeno bylo právě mezi zeměmi uskupení CRINK.

V letech 2022–2024 se spolupráce v rámci CRINK viditelně zintenzivnila na několika frontách. [Írán dodal Rusku stovky svých sebevražedných dronů](#) Shahed-136, které ruské síly rozsáhle nasadily na ukrajinském bojišti. Na oplátku začala **Moskva předsávat Íránu pokročilé vojenské systémy**, a to včetně moderních stíhacích letounů, systémů protivzdušné obrany a nástrojů pro kybernetickou válku. Severní Korea mezitím dodala miliony dělostřeleckých granátů a raket k doplnění vyčerpaných ruských zásob a do konce roku 2024 dokonce **vyslala skupiny severokorejského dobrovolného personálu či vojáků na pomoc ruskému válečnému úsilí**. **Vysoká úroveň diplomatických kontaktů** tyto užší vazby jen podtrhla. Například v září 2023 cestoval Kim Čong-un na ruský Dálný východ, aby se setkal s Putinem. Šlo o neobvyklou zahraniční cestu pro severokorejského diktátora a oba státníci zde jednali o [vojenské spolupráci](#). Čína si zachovala opatrnější veřejnou rétoriku, ale výrazně posílila svou ekonomickou [záchranou linku pro Rusko](#). Nakupovala ruskou ropy a plyn se slevou a **vyvážela klíčové technologie**, které Moskvě pomáhaly obcházet západní obchodní zákazy.

Mimo válku na Ukrajině zaznamenala léta 2022–2024 bezprecedentní míru **diplomatické koordinace států CRINK**. V rámci OSN Čína a Rusko společně vetovaly rezoluce nepříznivé jejich partnerům (například zablokovaly dodatečné sankce vůči Severní Koreji po jejich raketových testech po roce 2022) a pracovaly na [legitimizaci Íránu](#) na světové scéně tím, že prosazovaly jeho začlenění do multilaterálních uskupení. Díky ruskému a čínskému sponzorství získal Írán v roce 2023 plné členství v Šanghajske organizaci pro spolupráci (SCO) a byl pozván k **připojení k ekonomickému bloku BRICS** (do něž má formálně vstoupit v roce 2024). Tyto kroky přibližují Teherán k institucionálnímu sladění s Pekingem a Moskvou. Mezitím Rusko posilovalo vazby se Severní Koreou **oživováním dohod z dob Sovětského svazu**. Například v roce 2024 Moskva a Pchjongjang podepsaly [ujednání o vzájemných konzultacích v oblasti obrany](#) a dokonce diskutovaly o vyslání severokorejských dělníků do ruského průmyslu kvůli podpoře tamější ekonomiky.

Souhrnně lze říci, že do konce roku 2024 čtyři země vybudovaly mnohovrstevnaté, byť neformální, partnerství. To zahrnovalo společná vojenská cvičení, transfery zbraní a technologií, obchodní a energetické dohody, sdílení zpravodajských informací a koordinované hlasování v mezinárodních fórech. Označení „CRINK“ tak odráží kvalitativní posun. Z původně izolované bilaterální spolupráce se vyvinulo souhrnné sladění, které je Západem vnímáno jako **vážná strategická výzva**.

Limity a rozpory CRINK

Navzdory rostoucí spolupráci zůstává uskupení CRINK spíše „osou z nutnosti“ než hlubokou, soudržnou aliancí. Uskupení **provází vnitrostátní rozdíly, historická nedůvěra i odlišné národní zájmy**. Pozorovatelé varují před přečeňováním soudržnosti CRINK a upozorňují, že tyto čtyři země mají [k monolitické-mu bloku daleko](#). Na rozdíl od aliance NATO nebo bývalé Varšavské smlouvy nemají státy CRINK žádnou formální smlouvu o kolektivní obraně, žádnou integrovanou velitelskou strukturu ani jednotnou ideologii, která by je spojovala. Jejich dosavadní **spolupráce byla téměř výhradně ad hoc a bilaterální**. Projevovala se především v individuálních vztazích každé z těchto zemí s Ruskem během války na Ukrajině spíše než v opravdové koordinaci všech čtyř.

Pod povrchem jejich jednoty přetrvávají [dlouhodobé vzájemné podezření a soupeřící agendy](#). Například

Írán si stále pamatuje, že Sovětský svaz v roce 1941 napadl a obsadil jeho území během druhé světové války. Podobně vztah mezi Čínou a Severní Koreou je složitý. Peking podporuje režim Kimů jako nárazník proti americkým silám, avšak čínští vůdci jsou znepokojeni neuváženým jaderným vydíráním a vojenskými provokacemi Pchjongjangu, které riskují destabilizaci severovýchodní Asie. Rusko a Čína, přestože jsou dnes ve shodě, byly během studené války vojenskými rivaly a své poslední územní spory vyřešily až v roce 2004. Moskva si v hloubi duše uchovává nedůvěru ohledně dlouhodobých záměrů Číny (například v ruském Dálném východě) a Peking má zase své obavy z toho, že by se nechal vtáhnout do ruských agresivních akcí. Navíc mezi některými členy CRINK existují i **aktivní strategické soupeření**. Čína a Rusko tiše soutěží o vliv ve Střední Asii, kde se oba snaží stát dominantní mocností. Stejně tak Írán a Rusko jsou rivaly na globálním energetickém trhu, protože oba vyvážejí ropu a plyn do Asie. Teherán se obává, že rostoucí ruský prodej ropy do Číny podkopává iránský export, a skutečně, Rusko se dokázalo prosadit i na některých tradičních iránských odběratelských trzích v Asii. Takové **střety zájmů** přirozeně omezují, nakolik si tyto země mohou dovolit být úzce sladěny.

Podstatné je, že tyto čtyři režimy **postrádají ucelenou pozitivní vizi nového světového řádu** nad rámec své společné opozice vůči Západu. Shodnou se na tom, co odmítají, ale nemají jednotnou ideologii ani podrobnou společnou strategii pro alternativní systém. Každý z nich sleduje převážně **své vlastní nacionalistické cíle**, které se ne vždy shodují. Například pro Čínu je prvořadým zájmem vzestup mezi velmocí. Další zájmy jako Tchaj-wan a oblast Jihočínského moře nejsou pro jejich partnery důležité. Hlavním cílem Ruska je znovunastolení dominance nad postsovětským prostorem. To je priorita, která pro změnu nezajímá Írán či Čínu. Írán se soustředí na přetvoření Blízkého východu, což je prostor, kde je zapojení Číny a Ruska spíše příležitostné a omezené. Neexistuje žádný ekvivalent společného úsilí CRINK, který by tyto rozdílné agendy sladil.

Dalším omezujícím faktorem je skutečnost, že každá země CRINK je v různé míře **ekonomicky provázána se Západem**. Nejlepším příkladem je Čína. I když je

v geopolitickém smyslu v opozici vůči vlivu USA, její ekonomika stále silně závisí na obchodu s Evropou, Severní Amerikou, Japonskem a dalšími vyspělými trhy. Peking se tak ocitá na tenkém ledě, jelikož poskytuje Rusku a dalším partnerům právě tolik podpory, aby podkopal západní cíle, ale ne tolik, aby vyvolal drtivé sekundární sankce nebo úplné přerušení vztahů se svými klíčovými obchodními partnery. To je také důvod, proč se Čína dosud zdržela poskytování té nejnicivější pomoci Rusku.

Stejně tak jsou čínsko-iránské vazby **tlumeny většimi čínskými zájmy v arabských státech Perského zálivu**. Čína obchoduje mnohem více se Saúdskou Arábií a SAE než se sankcemi omezeným Íránem, a proto **se zdráhá plně podpořit Írán**. Tento faktor už způsobil napětí. Írán byl zklamán, že slibované čínské investice v rámci jejich 25leté dohody se realizují pomalu, protože Peking si v regionu nechává otevřené možnosti. Írán a Severní Korea zase čas od času vedly **zákulisní rozhovory** nebo zkoumaly předběžné dohody se západními zprostředkovateli. Ačkoli tyto snahy většinou uvízly na mrtvém bodě, ukazují, že ani Teherán, ani Pchjongjang nejsou zcela závislé na Pekingu a Moskvě. Každý z nich stále hledá nejlepší dohodu pro přežití svého vlastního režimu.

Celkově tyto čtyři režimy nepropojuje těsná, na důvěře založená integrace, která charakterizuje aliance jako USA s jejich spojenci v NATO. Naopak tyto země sdílejí jen omezené zájmy a jejich politická soudržnost jako skupiny je slabá. Aliance CRINK je reálná, ale více v představách USA než ve skutečnosti, přičemž ji drží pohromadě hlavně tlak americké opozice, nikoli trvalé bratrské pouto.

Závěr a budoucí vyhlídky

Vzestup CRINK jako neformální osy ve světových záležitostech je významným vývojem posledních let, avšak její **budoucí směřování zůstává nejisté**. V dohledné době, dokud přetrvávají geopolitická napětí, lze očekávat, že tyto čtyři státy budou ve spolupráci pokračovat a možná ji i prohlubovat. V každé z jmenovaných oblastí budou státy CRINK pravděpodobně jednat způsoby, které posilují jejich vzájemnou výzvu západním zájmům. Pokud Západ zvýší tlak na jednoho člena, **ostatní mu pravděpodobně poskytnou podpo-**

ru. To bylo například vidět, když se Rusko pod těžkými sankcemi obrátilo na Írán a Severní Koreu kvůli zbraním a na Čínu kvůli ekonomické pomoci.

V diplomatických fórech lze očekávat **pokračování blokového chování**. Veto Číny a Ruska v Radě bezpečnosti OSN k ochraně ostatních, koordinované prohlášení, které obviňuje západní politiku z globálních konfliktů a podobné jevy budou s velkou pravděpodobností stále přítomné. Státy CRINK budou také pravděpodobně **klíčovými hráči v budoucích krizích**, které postaví autoritářské režimy proti západní alianci. Konflikt o Tchaj-wan či Korejský poloostrov by mohl vést k tomu, že Rusko a Írán podpoří Čínu a Severní Koreu. Střet na Blízkém východě zahrnující Írán by zase mohl získat podporu Ruska a Číny. V podstatě platí, že dokud svět zůstane ve stavu strategické rivality mezi blokem vedeným USA a autoritářskými mocnostmi, CRINK bude přetrvávat jako volné seskupení na opačné straně.

Udržitelnost této čtyřčlenné aliance však zdaleka není v dlouhodobém horizontu zaručena. Vnitřní napětí by mohlo jejich jednotu časem oslabit. **Partnerství zde je totiž vysoce asymetrické**. Čína je zdaleka nejsilnější ekonomikou a potenciálním vůdcem velmocenského formátu, zatímco ostatní tři jsou spíše mladšími partnery. To znamená, že rozsah vlivu CRINK bude do značné míry záviset na ochotě Pekingu nadále se úzce sladovat s ostatními partnery. Pokud by se Čína rozhodla přehodnotit svou zahraniční politiku, například usilovat o zmírnění napětí se Západem kvůli ochraně svých ekonomických zájmů, mohla by tato neformální aliance rychle ztratit dynamiku. Jelikož právě **Čína činí toto uskupení strategicky významným**.

Klíčovou otázkou tedy je, zda Čína zvýší své úsilí stát v čele proti-západního bloku, nebo zda usoudí, že jejím zájmům více vyhovuje vyváženější přístup. Naopak, pokud Peking zůstane odhodlaný, může se **CRINK dále upevnit** a potenciálně se vyvinout ve formálnější koalici. Náznaky toho jsou již patrné (např. zprávy o podepsání dohod o vzájemné obraně mezi Moskvou a Pchjongjanguem v roce 2024 a ruské snahy institucionalizovat iránské vazby prostřednictvím BRICS a SCO). Lze si představit scénáře, kdy by tyto státy, pod pokračujícím tlakem Západu, formalizovaly určité bezpečnostní záruky nebo vytvořily nové struktury pro koordinaci.

Je však možné, že trhliny mezi členy CRINK se prohloubí, pokud jejich bezprostřední společná příčina (například válka na Ukrajině) odezní, nebo pokud některý z nich uzavře dohodu se západními mocnostmi. Skutečnost, že jejich aliance je postavena na opozici, znamená, že by **mohla oslabit v nepřítomnosti sjednocující vnější hrozby**. Změna vedení by mohla být rovněž klíčová. Například Rusko po Putinovi by mohlo přehodnotit svou závislost na Íránu či Severní Koreji. Podobně by uvolnění vztahů mezi USA a Čínou mohlo dramaticky snížit čínskou motivaci podporovat ruská tažení.

Z pohledu západních stratégů existuje příležitost tyto trhliny využít. Někteří analytici tvrdí, že by se USA a jejich spojenci měli zaměřit na rozdělení této skupiny. Například by bylo možné využít diplomatické a ekonomické pobídky k postupnému naklonění Číny či dokonce Ruska, čímž by se podkopal vznikající blok. Západ také aktivně reaguje **posilováním vlastních aliancí**. NATO navázalo spolupráci s indo-pacifickými demokraciemi (Japonsko, Jižní Korea, Austrálie, Nový Zéland) s cílem vytvořit **širší koalici, která bude čelit vlivu CRINK**. Výsledek ruské války na Ukrajině je přitom vnímán jako ukazatel směru. Ruské selhání by mohlo zasadit hmatatelnou ránu ambicím CRINK, zatímco vítězství Kremlu by mohlo povzbudit Čínu či Severní Koreu k budoucí agresii. Stručně řečeno, rovnováha sil a odhodlání na obou stranách určí, jak daleko aliance CRINK dojde.

Závěrem lze říci, že CRINK představuje **významné, ale stále křehké sladění autoritářských mocností** proti Západem vedenému řádu. V současném klimatu zesílené rivality mezi Východem a Západem se jeví jako odolné. Čtyři režimy se sblíží z nutnosti a ze sdíleného hněvu vůči západní dominanci. V nadcházejících letech je pravděpodobné, že budou nadále koordinovat své kroky v mezinárodních záležitostech a vzájemně podporovat své vzdorování západnímu tlaku. I tak má uskupení **zjevné limity**. Postrádá hlubokou důvěru, jednotnou vizi a integrované struktury, které charakterizovaly minulé alianční bloky. Partnerství by se mohlo dále upevnit, pokud globální polarizace přetrvá, nebo se naopak rozpadnout, pokud se okolnosti změní. Zda se CRINK vyvine v trvalou strategickou alianci, nebo zůstane přechodným manželstvím z nutnosti, bude záviset na tom, jak účinně jeho členové zvládnou své vnitřní rozdíly a na tom, jak se zbytek světa postaví k tomuto kvartetu v probíhající soutěži velmocí.